

AKCINĖ BENDROVĖ „ORLEN LIETUVA“

PATVIRTINTA
Kokybės, aplinkosaugos ir saugos
darbe direktoriaus

2020 m. birželio 10 d.
įsakymu Nr. TV1(1.2-1)-288

DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA BDS-26 DARBAI SU ASBESTU

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Instrukcijos paskirtis ir taikymas

1. Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijos BDS-26 Darbai su asbestu (toliau – instrukcija) paskirtis – nustatyti darbuotojų saugos ir sveikatos (toliau – DSS) reikalavimus asbesto ir savo sudėtyje asbesto turinčių medžiagų laikymui, naudojimui, šalinimui, transportavimui bei utilizavimui.

2. Šios instrukcijos reikalavimus privalo vykdyti Akcinės bendrovės „ORLEN Lietuva“ (toliau – Bendrovė) darbuotojai ir, kai tai numatyta tarp rangovo (toliau – Rangovas) ir Bendrovės sudarytoje rangos (paslaugų) sutartyje – Rangovo darbuotojai, kurių veikla susijusi su asbesto ir savo sudėtyje asbesto turinčių medžiagų laikymu, naudojimu, šalinimu, transportavimu bei utilizavimu.

3. Šio instrukcijos reikalavimai (išskyrus 22 ir 23 punktų reikalavimus) netaikomi darbams su asbestu, jeigu asbesto veikimas darbuotojui yra atsitiktinis ir mažo intensyvumo, o darbai yra susiję su trumpa pertraukiama veikla, kurios metu tvarkomos tik netrapios, nesuardytos, nebrios asbesto turinčios medžiagos, imami asbesto ėminiai.

II. NUORODOS

4. Šie teisės aktai taikomi kartu su šia instrukcija, atsižvelgiant į jų aktualią redakciją taikymo metu:

4.1. Darbo su asbestu nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro;

4.2. Kompetencijos reikalavimai įmonėms, vykdančioms statinių, turinčių konstrukcijose asbesto, griovimo, jų konstrukcijų ar asbesto šalinimo darbus, aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro.

III. TERMINAI IR APIBRĖŽTYS

5. Šioje instrukcijoje vartojami terminai ir apibrėžtys:

Asbestas – natūraliai gamtoje aptinkamas mineralas, atsparus temperatūros poveikiui, organiniams tirpikliams, turintis geras termoizoliacines savybes. Priklausomai nuo sudėties (jį sudaro magnio silikatai, geležies, aliuminio, kalcio ir silicio oksidai) ir kristalų struktūros, asbestas skirstomas į kelias atmainas, kurios visos yra pavojingos žmogaus sveikatai.

Darbai su asbestu – bet kokie darbai, įskaitant statinių, turinčių konstrukcijose asbesto, griovimo, asbesto sandėliavimo, transportavimo, šalinimo bei utilizavimo darbus, kuriuos dirbantis žmogus turi ar gali turėti kontaktą su asbestu ar asbesto turinčiomis medžiagomis.

IV. ASBESTO PAVOJUS

6. Asbesto galima aptikti vamzdinių, krosnių šilumos izoliacijoje, elektros įrenginiuose, ugniai atspariose sienose ir duryse, grindų bei lubų plokštėse, šiferio lakštuose stogams dengti bei kituose gaminiuose. Kol asbesto turintys statiniai ar gaminiai yra neliečiami, asbestas pavojaus nekelia. Tačiau tuos statinius griauinant, o asbestinius gaminius ardant, laužant ar kitaip apdorojant, aplinkoje pasklinda labai smulkios, akimi nematomos skaidulos (plaušeliai), kurios patekusios į žmogaus plaučius nepasišalina ir ilgainiui sukelia sunkius negrįžtamus sveikatos pakenkimus (asbestozę, plaučių ar pleuros vėžį).

V. PAREIGOS IR ATSAKOMYBĖS

7. **Padalinio, kuriame bus atliekami darbai su asbestu, vadovas** privalo užtikrinti, kad išduodant leidimą darbų su asbestu atlikimui darbų leidime būtų numatytos saugos priemonės pagal šios instrukcijos reikalavimus.

8. **Bendrovės darbuotojas, kuriam pavesta koordinuoti darbų atlikimą,** privalo prieš planuojamų darbų su asbestu pradžia informuoti įmonės, kuri atliks darbus, vadovą, kad medžiagose, su kuriomis bus atliekami darbai, yra arba gali būti asbesto.

9. **Įmonės, kuri atliks darbus su asbestu, vadovas** privalo:

9.1. Nesant duomenų apie medžiagų, su kuriomis bus atliekami darbai, sudėtį, tačiau esant įtarimui, kad šių medžiagų sudėtyje gali būti asbesto, prieš pradėdant darbus pateikti ėminių laboratorijai kokybiniams asbesto tyrimams. Asbesto plaušeliai paimtuose ėminiuose nustatomi tik akredituotose ar Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka atestuotose laboratorijose;

9.2. Prieš pradėdant darbus su asbestu Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka Valstybinei darbo inspekcijai pateikti:

9.2.1. Pranešimą apie planuojamus atlikti darbus su asbestu [4.1].;

9.2.2. Statinių, turinčių konstrukcijose asbesto, griovimo, jų konstrukcijų ar asbesto šalinimo darbų planą (toliau – Darbų planas) [4.1, 4.2];

9.3. Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka darbų su asbestu atlikimui paskirti:

9.3.1. Apmokyta ir atestuota kompetentingą asmenį (darbų vadovą ar kitą įmonės darbuotoją), kuris prižiūrės ir kontroliuos, kad statinių, turinčių konstrukcijose asbesto, griovimo, jų konstrukcijų ar asbesto šalinimo darbai būtų atliekami saugiai, taikant visas būtinas atsargumo priemones [4.2];

9.3.2. Apmokyta darbuotoją oro mėginiams darbo vietose imti bei nustatyti šių mėginių ėmimo ir tyrimo organizavimo tvarką [4.2];

9.3.3. Darbuotoją, atsakingą už Darbuotojų, veikianų asbesto, apskaitos žurnalo pildymą [4.1].

9.4. Užtikrinti, kad darbai su asbestu būtų atliekami laikantis visų darbų plane, šioje instrukcijoje, Lietuvos Respublikoje galiojančiuose teisės aktuose bei kitose Bendrovės galiojančiose DSS instrukcijose nustatytų reikalavimų.

VI. PAGRINDINIAI DSS REIKALAVIMAI

Reikalavimai asmeninėms apsaugos priemonėms

10. Darbuotojai atliekantys darbus su asbestu turi dėvėti vienkartinius dulkių nepraleidžiančius kostiumus su gobtuvu, pirštines, vienkartinius antbačius, panorامينius apsauginius akinius bei kvėpavimo takų apsaugos priemones su P3 tipo filtrais.

Paruošiamieji darbai

11. Vadovaujantis Bendrovės Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcija BDS-20 „Aptvėrimai“ darbų atlikimo vieta turi būti aptverta ir aiškiai bei visiems matomai pažymėta darbuotojų saugos ir sveikatos ženklais.

12. Siekiant užkirsti kelią asbesto plaušelių sklidimui patekimo į darbų su asbestu atlikimo vietą (kur tai įmanoma) turi būti įrengtas atitvaras. Atitvarui įrengti turi būti panaudotas

patvarus (ne mažesnio kaip 250 µm storio) polietilenas, kuris, užbaigus darbus, turi būti utilizuotas kaip ir asbestu užterštos atliekos.

13. Atitvare turi būti įrengta:

13.1. Oro kamera, per kurią darbuotojai įeiti ir išeiti iš atitvaro;

13.2. Atskira oro kamera tinkamai sutalpintoms (pvz., supakuotoms maišuose ir / arba suvyniotoms polietilene) atliekoms iš aptvaros išnešti;

13.3. Ištraukiamoji ventilacija su dalelių sulaikymo HEPA filtrais, kuri užtikrintų atitvaro viduje kiek mažesnę už atmosferos slėgį (rekomenduojama 20 Pa) ir nuolatinį šviežio oro srautą per atitvarą;

13.4. Įeiti į atitvarą leidžiama tik darbus su asbestu atliekantiems darbuotojams, dėvintiems tinkamas kvėpavimo takų bei kitas asmenines apsaugos priemones.

14. Pašalinti ar uždengti daiktus, kuriuos bus sunku išvalyti, jei jie bus užteršti asbesto plaušeliais.

15. Užsandarinti angas (pvz., oro kondicionavimo sistemų, vėdinimo sistemų ir kt.), kad ore esantys asbesto plaušeliai nepasklistų už atitvaro ribų.

16. Užtikrinti, kad atitvaras neužstotų evakuacinių išėjimo kelių. Jeigu šio reikalavimo įvykdyti negalima, reikia nurodyti kitus alternatyvius išėjimo kelius, pažymint juos evakuacijos krypties ženklais.

Reikalavimai darbų atlikimo metu

17. Užtikrinti, kad asbesto turinčios medžiagos būtų nuolat sudrėkintos.

18. Vengti asbesto turinčias medžiagas laužyti.

19. Nešluoti nuolaužų, atliekų, stambesnes nuolaužas išvalyti drėgnomis šluostėmis, o smulkias išsiurbti vakuuminiu dulkių siurbliu su dalelių sulaikymo HEPA filtrais.

20. Jei naudojami elektriniai smūginiai įrankiai, reikia nustatyti mažiausią jų veikimo greitį ir dirbti įsirengus vietinę ištraukiamąją ventilaciją.

21. Užbaigus asbesto šalinimo darbus, nustatyti asbesto plaušelių koncentraciją aplinkos ore – ši koncentracija turi būti ne didesnė kaip 0,1 plaušelio/ cm³.

Reikalavimai atliekų šalinimui

22. Asbesto atliekos turi būti apvyniotos polietilenu arba sudėtos į dvigubus polietileno maišus ir paženklintos 1 priede nurodyta etikete.

23. Dideli asbesto gabalai turi būti utilizuojami jų neskaidant. Prieš išvežimą jie turi būti patalpinti uždengtoje dėžėje ar uždengtame sunkvežimyje arba įvynioti į polietileną.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

24. Ši instrukcija nustato tik pagrindinius ir minimalius DSS reikalavimus atliekant darbus su asbestu, todėl įmonių, kurių darbuotojai atliks darbus su asbestu, vadovai privalo numatyti papildomas priemones bei užtikrinti jų vykdymą darbų atlikimo metu.

25. Už šios instrukcijos periodinės peržiūros ir atnaujinimo, kai tai reikalinga, organizavimą atsakingas Bendrovės kokybės, aplinkosaugos ir saugos darbe direktorius.

Parengė
Kontrolės ir prevencijos grupės vadovas
Egidijus Luomanas

2020-06-08

Asbesto ir savo sudėtyje asbesto turinčių medžiagų ženklinimo etiketė

